

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

O večnoistem slabem položaju večnoistim nevednim ministrom.

(Iz govora sodr. K o r u n a na 15. seji narodne skupščine ob priliki debate o vladini deklaraciji).

Pred nekaj dnevi sem predložil v finančnem odboru, da nam g. prometni minister razloži, iz katerih vzrokov je prišlo do te obupne krize v našem železniškem prometu. To vprašanje je zelo važno in vsa javnost bi bila hvaležna, če bi ji še prav posebno povedali, kateri ljudje so zakrivali to obupno stanje v našem prometu in če bi ji nadalje obljubili, da bojo te krivce resno kaznovali in promet v državi izboljšali. Pri isti priliki sem prosil gospoda ministra, da nas obvesti tudi o tem, v kakem stanju je vprašanje železničarskih zahtev. Železničarji so zahtevali 13. plačo in 50% dodatka za draginjo, razen tega pa so zahtevali tudi, da dovolijo njihovim odposlancem, da sodelujejo pri sestavljanju nove železničarske pragmatike. Gospod minister je v finančnem odboru povedal, da ni obveščen o vseh teh zahtevah, toda vem, da je bil obveščen, ali bi vsaj moral biti obveščen, ker je njegov pomočnik gospod Jelič dobro poučen o vseh teh stvareh. Kakor je resnično, da so pred tremi leti železničarji v nekaterih krajih bili primerno dobro plačani, tako je sedaj temu nasprotno res, da so železničarji najslabše plačani med vsemi državnimi nastavljenici.

Gospodje, če že govorimo o prometnih stvareh, obrnil bi pozornost gospoda ministra prometa in gospoda ministra zunanjih zadev na to, da se pobrigajo za železniško zvezo med Šo injem in Radrono v onem delu, ki gre skozi Avstrijo. Zaradi tega, ker ta železnica za nas ni v prometu, je cel del Slovenije v veliki gospodar-

ski krizi: ljudje nimajo dovolj živil in dovolj hrane. Ker se dosedaj v tem pogledu ni ničesar ukrenilo, bi bilo potrebno, da se čimprej ta zamuda popravi, ker bi bil res že čas, da dobimo našo tranzitno progo iz Maribora v Slov. Gorice in Prekmurje.

Tudi v poštnem prometu niso razmere nič boljše kot v železniškem in tudi tankaj stojimo pred tem, da nekega dne ne bomo dobili nobene pošte več.

Trgovinska politika je bila vedno ravnatoko nestalna in brez smernic kakor vsa ostala politika dosedanjih vlad. Menjavalji smo samo sistem uvoznih in izvoznih carin, menjavalji sistem svobodne trgovine z omejeno trgovino.

Kako dela ministrstvo za agrarno reformo, razložil je že g. Lazič. Jaz sem samo tako prost, da povem to: Če bo ministrstvo za agrarno reformo tudi v bodoče tako delalo, kakor je delalo do danes, potem je bolje, da ga ukinemo, ker je bolj škodljivo kot pa koristno. (Glasovi: Tako je!) A nikar se ne varajmo! Glad za zemljo v seljaškem narodu, ki je pripomogel revoluciji, s katero se je zrušila Avstrija, bo tudi naši državi prinesel še močne pre-

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

tresljaje, če se ne izvede agrarna reforma tako, kakor to odgovarja potrebam današnjega veka.

Posledica vseh teh razmer je draginja, proti kateri vlada nima nobene moči. Vlada se je borila proti njej doslej samo z zakonom o pobijanju draginje, ki je predvideval sodišča za pobijanje draginje, ustanovo, ki je bila sicer potrebna ali tehnično tako nesrečno izvedena, da je morala vlada nazadnje sama ukiniti uredbo o pobijanju draginje. In zato je danes konsument izročen na milost in nemilost izžemanju producentov in bank.

Zaradi te obupne krize v državi pojavljajo se delavske stavke, ki prinašajo v naše gospodarsko življenje trzavice. Ali zaradi tega nikar ne krivite delavcev, kajti delavec je prisiljen v svoja mezdana gibanja samo iz teh razlogov, da izboljša svoje življenje, kajti danes nima delavec niti v najboljših podjetjih take plače, da bi mogel od nje živeti.

Gospodje, v državi nam manjka kvalificiranega delavstva in temu vprašanju mora minister za socialno politiko, pa tudi minister prosvete in minister trgovine, posvetiti svojo pažnjo. Potrebujemo strokovnih šol, v katerih zamore dobiti delavec višjo kvalifikacijo, drugače se bo zgodilo, da dobimo v državo tuje delavce, ali pa da se nekatere industrije v državi ne bodo mogle razviti vsled pomanjkanja kvalificiranega delavstva.

Kranjska industrijska družba na Jesenicah.

V tej tovarni se je obrnil položaj na bolje, kar se tiče naročil. Tako da ima sedaj vsekakor precejšno število naročil, seveda še ne toliko, da bi začela obratovati v vseh svojih obratih. Delavstvo te tovarne je bilo od meseca decembra 1918

povečini zaposleno pri neproduktivnih delih in je zato tudi bilo tako plačano, da se je komaj gibalo. Pri vseh mezdni razpravah od leta 1918. je ravnateljstvo vedno povdarjalo težko stališče, v katerem se tovarna nahaja. Začetkoma so bile te-

Bodočnost Trsta

Trst je italijanski. Vendar marsikateri dalekovidni Tržačan vprašuje: »Kaj bo?« Upravičeno! Pred vojno je bil Trst cvetoča luka in se je povzpел zelo visoko. Tisoč in tisoč delavcev je našlo tam dober kruh. Mi smo pa rekli, da je Trst bogata luka, in cvete trgovina. No, na nastala je svetovna vojna, razmere so se izpremenile in Trst so »odrešili«, vendar pa ni trave v pristanišču še nikdo poteptal in tisočem dal kruha. Mesto je mrtvo in brezposelnost dela velike preglavice »odrešiteljem«.

Trst je moderno pristanišče in vsa avstro-ogrška trgovina in še druge so se ga posluževale. Po vojni je pa položaj postal drugačen in Trst: »samo italijanski brez zaledja. Nastale so nove države. Tri izmed teh so morala iskati izhoda na morje pri drugih državah in se poslužiti tujega pristanišča. Poznale so vrednost Trsta in ga skušale uporabiti. Tudi Jugoslavija ni še imela primernega pristanišča, ki bi ob-

vladal našo trgovino. Tudi mi smo uporabljali Trst.

To je danes, a kaj bo jutri? Jugoslavija je potom rapalske pogodbe pridobila luko Baroš. Poleg te pa mislijo preurediti Šibenik ali Split v moderno luko, ki bo odgovarjala našim potrebam. Vsa jugoslovanska trgovina se bo nagibala na domače luke. Češkoslovaška, ki je do danes Trst največ uporabljala, je to opustila. Mirnova konferenca ji je odprla pot po Labi in hamburška konkurenca je tako silna, da stane na primer prevoz 1 tone blaga iz Prage preko Hamburga v Carigrad 1200 mark. ko stane preko Trsta 300 lir. Ker pa poznamo Čehe kot dobre trgovce, moramo vedeti tudi to, da bodo opustili Trst in se posluževali Hamburga, ki jim bo mnogo doprinesel k njihovi konkurenci na svetovnem trgu. Konkurenca nemških pristanišč je tako močna, da ni odtrgala Trstu samo Češke, ampak počasi odtrguje še Avstrijo. Tudi Avstrija ima veliko bolj ugodno pot preko Hamburga. Poleg tega govore pa še o zeraditvi kanala, ki naj bi

vezal Ren z Donavo. Ogrska trgovina ima pa v Reki sijajne izgledé. Kaj ostane Trstu? »Odrešeno zaledje«.

Posredovalna lesna trgovina je radi valutnega razmerja med liro in grško dražino, skoraj popolnoma prenehala. Kavino trgovino, ki je pred vojno slovela, je državni monopol najtežje oškodoval in marsikateri kupec, ki je bil prej navajen na Trst, se je radi njegove konkurenčne nezmožnosti obrnil in poiskal drug trg. Pred vojno je cvetela trgovina z južnim sadjem. Tudi ta je padla na najnižji nivo. V Češkoslovaški, Avstriji in Ogrski je radi valute ta trgovina prepovedana. Jugoslavija pa uporablja za to stroko Dubrovnik.

Mnogi so mislili, pretvoriti Trst v prosto luko po avstrijskem načinu. Ali veliko bi ta sprememba ne koristila. Poiskati bo treba pač drug modus, da se dvigne promet in se zaposlijo tisoči, ki danes stradajo kruha. Italijanska vlada se mora spoprijazniti z mislijo znižanja železniške in ležarinskih tarif. Te silno presega jo iste

žave z dobavo sirovin iz inozemstva. Čezneje radi inozemske konkurence in nazadnje radi pomanjkanja vode. Vse te težkoče je delavstvo vedno upoštevalo in je le toliko zahtevalo, da se je preživelo. Delavstvo je vsa dolga leta mirno prenašalo to bedno življenje, ker je vedno upalo, da se bo nekoč obrnilo na bolje. Čisto gotovo je tudi vodstvo tovarne upalo, da se ukrene na bolje, ker drugače si gotovo ne bi obdržalo to delavstvo in bi ga že zdavno pognalo po svetu. Iz usmiljenja jih gotovo ni obdržalo, kajti, da kapitalizem ne pozna usmiljenja, vemo že davno. Precejšnje število dobro kvalificiranega delavstva je tovarno že zapustilo in si iskalo kruha drugje, največini v Nemški Avstriji. Kadar se bo obrat popolnoma upostavil, jih bo vodstvo gotovo zelo pogrešalo.

Človek bi mislil, da bo to delavstvo, — vsaj ono, ki sedaj dela v produktivnih obratih — po prestani težki krizi tovarna upoštevala in da jim bo njihovo težko delo vsaj tako plačala, da si bo moglo kupiti pol kilograma kruha na dan več, katerega pri opravljanju težkega posla tudi nujno potrebuje. Kdor tako misli, se zelo moti. Tako na primer ima ta tovarna sedaj precejšnje število naročil za žice, seveda ima potemtakem delavstvo v obratu, v katerem se to producira, delo, ki je pa težko. Delavstvo opravlja to delo z dnevno plačo od 80 K do 88 K, ki še daleko ni za najnujnejše življenske potrebščine za delavca samega, kaj šele za celo družino.

Tako je bilo delavstvo v žičarni primorano, da zahteva, če hoče, da bo pri tem delu vztrajalo, da se mu dnevna mzda vsaj za toliko zviša, da si bo moglo vsaj pol kilograma kruha več na dan kupiti. Zato je to delavstvo zahtevalo, da ga pridelijo v višjo kategorijo, ki pa še dolgo ne pomeni pomembnejšegaboljšanja. Ravnateljstvo je na to željo odklonilo, kar je napravilo hudo kri, da se je delavstvo postavilo na stališče, da ne bo učilo novih delavcev. Nakar je ravnateljstvo odpovedalo kvalificiranemu delavcem v tem obratu službo. Kaj misli ravnateljstvo s tem korakom doseči, ni težko uganiti. Čisto gotovo hoče, da to delavstvo pritisne k zidu. Ali se ravnateljstvo zaveda, da za to stroko kvalificiranega delavstva v Jugoslaviji ne bo dobilo? Ali pa misli, da bo za ta obrat dobilo delavstvo iz Nemške Avstrije? Če tako misli, se pa zelo moti. Kajti delavstvu v Nemški Avstriji je mi-

tarife drugod. Pomorsko - prometne družbe so že to storile. Udale so se usodi in jih znižale. Poleg tega je treba ustvariti direktno jadransko tarifo in napraviti dogovor, ki bo odstranil tolikanj zamudne obmejne carinske manipulacije itd. Potem jih bo mnogo, ki se bodo zopet obrnili tja, kjer so leta in leta trgovali. In procvit Trsta ne bo samo gospodarskega, ampak tudi socialnega pomena in ne samo za Italijo, temveč v večji meri morda za nas. S trgovino bo prišlo bogastvo in brezposelnost bo izginila, trava v pristanišču bo poteptana.

Seveda dvomimo, da bo laška vlada zmožna to urediti. Bodočnost Trsta je prav nič ne briga, saj dela svojo politiko od danes do jutri, kaj bo pojutrišnjem, zato naj skrbi prihodnja vlada. Podobno kakor pri nas. Bodočnost Trsta je odvisna od sporazuma med obema narodoma, ki ga obkrožata. Kadar bo pa v obeh državah in na čudno samostojni Reki prišlo res ljudstvo do moči, takrat bo Trst kar sam po sebi takoj začel procvitati in dosegel velevažno mesto v svetovni trgovini, ki mu gre po njegovi zemljepisni legi.

zerni položaj našega delavstva popolnoma znan in nikoli ne bo pripravljeno, da bi v tovarni na Jesenicah igralo »Lohn-drückerja«.

Opozarjamo vodstvo tovarne na Jesenicah, da skromni in upravičeni želji delavstva v žičarni ugodi, če hoče, da mu bo ostalo in da ne bo šlo pot, katero je šlo že precejšnje število kvalificiranega delavstva, katerega vodstvo že sedaj pogreša.

Politične vesti.

+ **K atentatu na državne nastavljenice.** Kakor smo že včeraj poročali, bodo razpravljali začetkom prihodnjega tedna v finančnem odboru o predlogu finančnega ministrstva, da se ukinejo draginjske doklade vsem družinam državnih nastavljenic in vsem onim delavcem, ki so zaposleni v državnih podjetjih. Strokovna komisija je sedaj obvestila našega zastopnika, da se mora rešiti to vprašanje sporazumno z zastopniki delavske zbornice in z zastopniki onih organizacij, ki niso vključene v delavski zbornici.

+ **Zagrebski javni nameščenci so se izrekli proti vladnemu podreoništvu.** Včeraj je priredilo društvo javnih nameščencev v Zagrebu protestno skupščino, na kateri je z ogorčenjem protestiralo proti sramotnemu postopanju vlade in parlamenta glede reševanja njihovega gnetnega stanja. Javni nameščenci so se izjavili, da raje izstopijo iz službe kot pa da bi se udinjali poedinim vladnim strankam. Kakor je videti, se odpirajo oči v dvanajsti uri tudi javnim nameščencem.

+ **Razprava proti atentatorjem na Njeg. Vel. kralja Aleksandra** bodo v kratkem zaključili. Branitelji dokazujejo, da so bili obtoženi komunisti prisiljeni podpisati preiskovalne akte in da se jih ne sme preganjati zaradi njihovega političnega prepričanja.

+ **Lepi minister Velizar Janković in njegova topčiderska lumparija.** Parlamentarna komisija se je po več mesecih vendarle oglasila v zadevi bivšega poljedeljskega ministra Velizarja Jankovića, ki jo je spravil v parlament sodrug poslanec Etbin Kristan. Kakor je ugotovila preiskovalna komisija po dolgem obotavljanju, je skušal spraviti državo s svojim pohlepom na kant, pri čemer so mu pomagali v obilni meri klerikalci. (Orlovski izlet v Mariboru s Korošec-Jankovičevimi državnimi milijoni!) Ugotavljamo, da ni nobenih poročil, če bo bivši minister kaznovan, ali nekaznovan, kar bi ne bilo nobeno čudo v času naše razredne justice.

+ **Rudarska stavka na Češkem.** Pogajanja se bodo v kratkem zaključila, ker so prišli rudarji in lastniki rudnikov deloma že do sporazuma. Zapreke dela le še kolektivna pogodba, Rudarji držijo zmago v resnici že v svojih rokah.

+ **O železničarski stavki v Nemčiji** je težko napisati kaj stvarnega, ker si razna poročila nasprotujejo. Listi javljajo, da je končana in sicer z neuspehom za stavkajoče, ki so dosegli samo to, da voditelji ne bodo kaznovani. Druga poročila pa pravijo, da so železničarji dosegli povišek. Železničarske strokovne organizacije so sklenile mir, vendar izgleda, da se delavci še niso vrnili povsod na delo. Našo predvčerajšnjo vest moramo izpolniti v tem smislu, da so organizacije začetkoma sicer enotno nastopile, da so pa razna, nepremišljeni elementi zavedli del delavstva daleč preko prvotnega hipnega namena, da so hoteli zlasti komunisti dati stavki značaj specialno politične-

za gibanja. Kar je napravilo precej zmede in izzvalo vladne kroge k protiakciji. Ob pravem času so tedaj zadobile organizacije vodstvo zopet v svoje roke. Mislimo, da se bo izluščilo iz te stavke dragoceno jedro: Osebnе akcije v času, ko hoče ogromna organizacija preiti v napad, lahko vso ogromno organizacijo v par urah treščijo ob tla!

+ **Mednarodna socialistična predkonferenca** se je vršila zadnje dni v Parizu. Udeležili so se zastopniki socialističnih strank raznih evropskih dežel, da se pogovore predvsem o vprašanju enotne internacionale. Sprejet je bil predlog, da se skliče splošna socialistična konferenca, katere se naj udeležita obe politični internacionali in Mednarodna delovna zveza. — Zanimivo je, kakšen duh vlada v tem trenutku v komunističnih vrstah glede velikega zedinjenja. Po vsej priliki se Rusija še ni jasno izrazila v tej smeri niti nasproti podrejenim sekcijam, zato v njih, ki doslej niso bile vajene misliti tudi z lastnimi možgani, precejšnja zmeda. Najnazornejše se kaže to na Francoskeni, kjer sta se pojavili dve struji, ena »za«, ena »proti«. Prva je v veliki premoči. To priznava celo vodilna »Humanité« v uvodniku, kateri vsebuje med drugim tole sramežljivo končno priznanje: Francoski komunistični delavec je še mlad, še neizkušen, še ves v nevarnosti škodljivega uplivanja s »socialpatriotske« strani... Socialpatriotske! — »Humanité« je namreč še vedno v rokah Cachina in Froissarda in ta dva si še nista ustvarila lastnih možgan.

+ **Anglija je nastopila proti Franciji.** Anglija je odposlala Francoski vladi noto, v kateri izjavlja, da je proti predkonferenci velesil, ki naj bi točno fiksirala točke, o katerih naj bi se razpravljalo v Genovi in sicer zaradi tega, ker mora imeti genovska konferenca široko delovno polje.

+ **Amerika se ne bo udeležila genovske konference.** Ameriška vlada je sporočila, da se ne more udeležiti konference, ker se noče vmešavati v evropske zadeve. Zastopniki evropskih vlad, naj na konferenci sami odločajo v gospodarski obnovi Evrope.

POZOR NA TRBOVELJSKO DRUŽBO IN NJENO DOLOČANJE CEN!

Trboveljska premogokopna družba bo sama določala cene, in sicer, kakor je izjavila, začasno enotno za vse konsumente, pozneje pa bo sklenila s posamezniki osebne pogodbe. Za aprovizijski in uradniški premog bodo cene toliko nižje, kolikor je znašala dosedanja razlika med cenama za zasebne konsumente in za aprovizijski in uradniški premog. Če bi se pojavila sumnja, da je družba zahtevala višje cene, kakor so dopustne po zakonu o nobianju draginje, bo konsumentom mogoče uvesti proti družbi redno sodno postopanje. V veljavni pa ostane še nadalje dosedani način oblastvenega razdeljevanja premoga po oddelku za premog, in sicer na ta način, da se morajo najprvo preskrbeti s premogom državne in zasebne železnice, da se najprej zadovoljijo domači konsumenti za slučaj, da zahtevajo potrebni premog preko oddelka za premog. Taki konsumenti pa se zavežejo, prevzeti sorazmeren odstotek premoga iz državnih premogovnikov v Velenju in Zabukovci.

Tako poročila predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo.

Sodrug! Ali se nahaja „NAPREJ“ v vseh javnih lokalih, v katere zahajate?

Dnevne vesti.

Kaj je Jugoslaviji najbolj potrebno?
V »Lutru« 5. febr. 1922 odgovarja g. univ. prof. dr. Ozvild na omenjeno vprašanje: dobri državljani, katere hoče producirati z »ljudskimi visokimi šolami«. V tem članku se zaletava iz rok v usta živeči predavalni sistem, v gosposko frizirane agente z novimi modnimi artikli in bombastično etiketo »ljudska univerza«. G. univ. prof. pozablja, da so se ljudska vseučilišča v Sloveniji šele letos ustanovila in da se bodo še razvijala primerno krajevnim vodstvom. Pripomniti treba, da njegov »način« kritike ne zida, ampak bi mogel razdirati. — Da pa ne bomo mnogo debatirali in teoretizirali, poziva ustanovitelj prvega ljudskega vseučilišča v Sloveniji t. j. v Celju javno — da preide g. univ. prof. od besed k dejanju, da ustanovi v svojem kraju, t. j. v Ljubljani, ljudsko vseučilišče, ki bo moglo po svojih »sistemih« biti vzor vsem ostalim. Nadalje: da naredi načrt za ljudska vseučilišča po deželi in jih organizira (opozarjamo pri tem na tozadevne napore gosp. Schmidta, nadiučitelja na Dobrni!). Drugače bodo njegove lepe besede bob v steno, a njegova zabavljanja bodo imela gostilniški karakter. Torej na delo, da vidimo! —

Potrjujemo. G. Josip Kobal, vodja šole za slepe, nas prosi, naj ugotovimo, da ni v nikakvi zvezi z vestjo v 31. »Naprejevi« številki, naslovljeni »Oddelku za socialno skrbstvo«, ki smo v njej spregovorili o paševanju upravitelja v zavodu za slepe g. Josipa Simončiča. To radi potrdimo, ker je resnica. Čudimo se pa, da neke vrste gospodje, kakor je omenjeni Simončič, stikajo dosledno le za imenom dotičnih oseb, katere dajo nekaj bridke resnice o njihovem značaju v javnost, namesto da bi najprvo oprali svojo vest.

Čast, komur čast! Uredništvo »Napreja« preklicuje notico pod: »Na naslov stanovanjske komisije«, ki jo je prejelo in objavilo v četrtek 26. januarja t. l. v svesti si, da se godi Pograjcu in Zabkarju krivica. Poslan nam je bil ta dopis, na katerega resničnost smo se popolnoma zanesli, pišan na stroj, ter navidezno lastno-ročno podpisan od Karla Lapornika. Toda Lapornik tega dopisa ne priznava in tudi njegov podpis je resnično ponarejen. Na noben način ga ne moremo umazano dolžiti in klicati na odgovor, ker je dopis očitno sieparski. — Upamo pa, da bomo izsledili zlikovca, ki bo za večno izgubil veselje do tako brezvestnega pisarjenja.

Celje.

Mestno gledališče. Uprava mestnega gledališča nam poroča, da je zopet pričela z rednimi predstavami. V torek, 7. februarja se je igrala Scribejeva veseloigra »Kozarec vode« z velikim uspehom. Gledališče je bilo popolno razprodano. Ta velezabavna in pri tem poučna igra se ponavlja v nedeljo, 12. februarja ob 8. zvečer, naj nihče ne zamudi te ugodne prilike.

Ptuž.

Dopisnik »Jugoslavije« se je že vdružil obregnil ob župana sodruga Lozinška, češ, da protežira pri oddaji stanovanj Nemce ter da se še posebno poteguje za nemškoavstrijske državljane. Ne pišemo teh par vrstic z namenom, zagovarjati sodruga Lozinška, ker smo prepričani, da bo zadeva prišla pred občinski odbor, kjer se bo izkazalo, da je »Jugoslavijin« dopisnik zopet enkrat zajahal ono mršavo

nemčursko kobilu, ki ga ne pripelje nikamor. Za danes konstatiramo samo, da sodrug Lozinšek ni še prevzel predsedstva stanovanjske komisije in da načeluje isti še vedno podžupan g. Blažek. Gotovo je, da se stranke v gotovih slučajih obrnejo do župana in če se ta o oddaji stanovanj informira ter pove svoje mnenje, se ne poslužuje ničesar drugega, kakor svoje pravice in dolžnosti. V zadevi smo se informirali ter izvedeli, da se je župan v par slučajih zanimal glede oddaje stanovanj in da je postopal popolnoma pravilno in nepristransko. Kakor že omenjeno, pride zadeva gotovo pred občinski odbor, kjer se bo natančneje izkazalo, da so napadi »Jugoslavijinega« dopisnika — »balončki iz žajfe!« Ni izključeno tudi, da se izkaže, da se ljudje, ki imajo na duši »stanovanjske grehe«, nahajajo nekje drugje. Za danes pika.

Iz stranke.

Včerašnja seja pokrajinskega načelstva SSJ je sklenila zelo važne sklepe o dveh poslancev, ki nista na poziv, naj placata poslanske prispevke, niti odgovorila. — Več prihodnjč.

Ljubljana. Diskusijski večer se bo vršil danes, v petek točno ob 20, v mali dvorani »Mestnega doma«. Pred in po diskusiji se sprejemajo tudi članski prispevki. — Odbor.

Krajevna organizacija SSJ v Celju vabi na sejo, katera se bo vršila v torek, 14. februarja 1922 ob 7. zvečer v gostilni »Jelen« sledeče odbore: Krajevni odbor SSJ v Celju, člane strokovne komisije, izobraževalno društvo »Svoboda« z vsemi odseki, pevsko društvo »Napreja«, odbor kovinarjev in odbor najemniške organizacije, v svrhu rešitve krajevnega lokalnega vprašanja. Sodrugi, pridite polnoštevilno!

Iz strok. gibanja.

Geslo — laž, obrekovanje, demagoštvo. »Delavske Novice« dne 2. februarja t. l. podtikajo v članku o poteku občnega zbora podružnice kovinarjev Jesenice zaupnikom iz preteklega leta 1921. klečeplaztvo. Dobesedno se glasi v članku sledeče: **Tudi pri volitvi novega odbora je delavstvo pokazalo, da noče imeti trebiholazcev za zaupnike in le zato izvolilo starega predsednika soodr. Muleja.** Ker pa vsaj meni ni vseeno, kako lažejo člankariji po »Delavskih Novicah« ter predvsem prav dobro vem, da leti največ nesramne laži tega članka namenoma name kot bivšega tajnika podružnice kovinarjev Jesenice ter kot ponovno izvoljenemu glavnemu zaupniku delavstva v tovarnah K. I. D. za Jesenice, Javornik in Dobravo, sem si svojega sklepa svest in opravičen. Sodrugi iz vseh treh tovarn, kateri sicer simpatizirate z »Delavskimi Novicami«, vprašam: Ali ste pripravljeni laži člankariju v »Delavskih Novicah« pojasniti, da se ne more niti enemu zaupniku kovinarske organizacije iz Jesenic iz l. 1921. očitati klečeplaztvo? Do časa pa, da mu to pojasnite, imenujem člankarja »Delavskih Novic« z dne 2. februarja — podlega lažnjivca! Za svojo osebo izjavljam, da še v življenju nisem klečeplazil in ne sedaj kot zaupnik pred nikomur, ter isto tudi ne bom pred delavsko maso, potem pa naj ploskajo, komur hočejo. Meni ne bo imel nikdo prilike, kot nikomur, ki bo resnico govoril, ker vem, da je vse frazersko navdušenje mase odveč, le globoko zavestno prepričanje re — čne razredne zavesti v masi — to bo odločalo! V slučaju, da ne bi hoteli biti odkritosrčni z izjavo, ki jo pričakujem v »Delavskih Novicah« v

prihodnji številki od strani Kovnarjev iz Jesenic, Javornika in Dobrave, prepustim tudi poleg imenovanja člankarja za lažnjivca njemu tudi mesto glavnega zaupnika. — Izvrševalni odbor Obratnega zaupniškega zbora in obratne zaupnike kot odbore strokovne organizacije kovinarjev podružnice Jesenice, Javornika in Dobrave prosim, da tozadevno tudi vza-
mejo na znanje. Vse do gotove meje!

Jeram Jurij.

Po svetu.

— **Ogromni snežni zameti po vsej srednji Evropi.** V zgornji Italiji divjajo snežni meteži, ravnotako v Istri, kjer hrume burje s hitrostjo nad 100 km. Voda v vodovodih je zmrznila, vlaki so ustavljeni, v Trstu se je zgodilo celo več smrtnih nesreč.

— **Landru, morilec devetih ali celo nešteti žensk, se bo izmazal?** Bralci se gotovo spominjajo: V Parizu so obsodili možakarja na smrt, ki so mu neki dokazali, da je imel 300 ljubic, od katerih je vsaj 9 umoril, da si prilasti njihovo premoženje. Ta človek je slavni Landru. Te dni so ga hoteli obesiti, toda skoro v zadnjem trenutku je dobil obsojenčev zagovornik pismo, o katerem nekdo dokazuje, da je umore izvršil blazen mladenič in potem znosil umorjena trupla v Landrujevo vilo. Tam so pri preiskavi našli človeške kosti, ki so služile kot glavni dokaz Landrujeve krivde. Omenjeno pismo je imelo uspeh, ker sedaj bodo preiskavo znova načeli. Nam se zdi stvar seveda zelo sumljiva: Če je tisti človek res videl blaznega mladeniča, ko je nesel trupla v obsojenčevo vilo, kakor sam pravi, zakaj pa ni tega že prej prijavil sodišču tekom obravnave? Ali se je hotel pozabavati nekaj časa nad Landrujevim smrtnim strahom, ker imajo Francozje špas zelo radi? Ali pa je vse skupaj le dobro uprizorjena komedija francoskih merodajnih krogov, da povrnejo morilca svobodi, sebi pa odvrnejo sovraštvo javnosti, ki je vanj zbog njegovih izrednih dejanj vsa zaljubljena, bolj zaljubljena kot v marsikako resno in pošteno stvar, ki bi njene zaljubljenosti bolj potrebovala? Saj se n. pr. sama »Humanité«, francosko komunistično glavno glasilo, poteguje za obsojenca! Kaj neki tiči za tem? Kdor kaj ve, naj ne molči, ampak pove!

— **Lačna Indija je plačala 50 milijonov dolarjev za »pozdrav princa«.** Sailendra N. Ghose, ravnatelj indijske komisije v Zedinjenih državah, ki propagira za samovlado v Indiji, podaje podatke, iz katerih je razvidno, da se je za obisk angleškega prestolonaslednika v Indiji potrošilo samo 50 milijonov dolarjev. Ghose utemeljuje svoj proračun z vladno statistiko, ki so jo podali v zvezi z obiskom princa Walesa v Indiji. Medtem ko se v počast princa prirejajo razkošne slavnosti, pa divja silna lakota v petih distriktih Indije, in poročila kažejo, da vsak dan pomrje na tisoče oseb vsled pomanjkanja živeža. Ghose izjavlja, da bi se z denarjem, katerega so vrgli proč za prinčevske zabave, ohranilo pri življenju za dobo enega leta 7,143,000 domačinov. Vse stroške za prinčev obisk bo moralo plačati indijsko ljudstvo v obliki povišanega davka. Indijski kraljevski namestnik v Indiji je pred kratkim naznanil, da od sedaj naprej princ na svojih obiskih po raznih indijskih mestih ne bo zahteval od domačih kmetov darov v obliki dragih kamnov in drugih dragocenosti. To se je storilo v upanju, da bo domače prebivalstvo princa

sprejemalo z večjo prisrčnostjo. Dozdaj so že skoro po vseh mestih, kjer se je mudil princ Wales, izbruhnili ali nemiri, ali pa se je ljudstvo vzdržalo popolnoma hladno in rezervirano.

Kulturni vestnik.

IV. sinfonični koncert (II. jubilejni koncert ob priliki 50letnice Glasbene Matice) bo izvajalo orkestralno društvo v ponedeljek 13. t. m. pod taktirko profesorja Jeraja. Vstopnice v predprodaji v pisarni Glasbene Matice (Gospodskovalnica 8/I. nadstropje).

III. Literarni večer dne 13. t. m. so prireditelji zaradi nastalih ovir preložili definitivno na soboto 18. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma«.

Tretji internacionalni kongres za moralno vzgojo se vrši koncem meseca julija tega leta v Ženevi. Kongres ima namen dati vspodbudo za delovanje na polju moralne vzgoje s sodelovanjem ljudi vseh plemen, narodnosti in ver neglede na politično, versko ali filozofsko prepričanje. Na dnevnem redu sta le dve točki, ker hoče kongres delati bolj v globino kakor v širino, in sicer: 1. **Internacionalni duh in poduk zgodovine** (v smeri od krajevne k narodovi in od te k zgodovini človeštva.) Kako spraviti v sklad državni in narodni ideal z duhom vsečloveškega bratstva. Zgodovina držav in narodov, zgodovina dela in svobode itd. 2. **Čut solidarnosti in vzgoja.** Čut skupnosti in soodgovornosti v družini in šoli. praktično udejstvovanje v raznih dobroteljskih in drugih društvih. Samovlada učencev v šoli. Kako se upreti v družini in v šoli vladi denarja itd. Ker je to prvi kongres za moralno vzgojo po vojni, roti pripravljani odbor vse ljudi, ki imajo srce, da bi se združili k skupnemu delu in tako omilili zlo, ki ga je zapustila petletna vojna. Tudi naš Jugoslovane vabi odbor v Ženevi, da bi si ustanovili poseben odbor, ki

bi bil nekaka vez med Ženevo in med vsemi, ki se zanimajo pri nas za moralno vzgojo. Obenem pa naj bi ta odbor skrbel za obilno udeležbo kongresa v Ženevi z naših krajev. V tem odboru bi naj bili predvsem zastopani: predstavniki ministrstva za prosveto, vseučiliški profesorji (posebno za pedagogiko, zgodovino, etiko . . .), učiteljsko spleh, organizacije, ki se brigajo za vzgojo, ženska društva itd. Odbor mora biti nestranski ali pa medstranski, kar je samo po sebi umevno. — Kongresa se udeleži mnogo najodličnejših mož, saj je že odbor sam sestavljen skoro izključno iz svetovnoznanih osebnosti. Želeli bi, da bi se ga tudi iz Slovenije kdo udeležil v kljub neugodnim valutnim razmeram; to bi bilo velikega pomena za nas, ker bi nas tudi drugje spoznali. — Akad. soc.-ped. krožek.

Dopisi.

Državni premogovnik Zabukovca! »Novi Čas« št. 23. piše zopet: »Iz vrst rudarjev smo prejeli.« toda bolj verjetno bi bilo, če bi zapisali: »Iz vrst zvonarjev, tercijalk in pobožnjakov«. V tem članku nam klerikalci groze, da si vprežejo rudarsko oblast v svoj politični voz. Mi vam toliko rečemo, da bomo čuvali nad vinarstvo blagajno, da je ne dobi cerkvena oblast v roke, ker vemo, da se vam že zelo slino cede po njej. Klerikalci nam raje povejte, za koliko zdaj manj davkov plačujete, odkar nimamo pri rudniku aprovizacije! Rudarji dobro vedo, da ste vzrok visokih davkov zvrnili zmerom na našo aprovizacijo in taki klerikalni nevoščljivci mislijo sedaj ustanoviti svoje nevoščljive zveze in mislijo, da se bo kar polovica rudarjev zvrnila k njim. Glede opozoritve Ernesta Bratec vam pa povem, da je pametneje, da opozorite vašega Jakca, naj bo skromen, ker mu bo drugače njegov napeti obraz počil in mu v tem slu-

čaju utegne odnesti tiste kitajske brke tako daleč, da jih celo njegov sin z očali ne bo našel.

Šport.

Propagandno smučko tekmo priredi Športna Zveza v prihodnjih dneh v Ljubljani. Prijave sprejema Športna Zveza, »Narodni dom« v Ljubljani.

Smučarska tekma v Bohinju, ki se bo vršila v nedeljo, 12. t. m., se bo vodila za prvenstvo Slovenije. Razpis, objavljen v »Športu«, se spremeni v toliko, da tekmujejo kot juniorji vsi oni, ki do sedaj se niso tekmovali v smučskih tekmah, ostali na tekmujejo kot seniorji. Prijave je nasloviti na Športno Zvezo ali Zimskošportni odsek Bohinj.

K nedeliskemu smučkim tekmam v Bohinju dobe tekmovalci polovično vozino na državnih železnicah, po možnosti tudi na južni.

Sankaška tekma za prvenstvo Jugoslavije se preloži na nedeljo, 19. t. m. ter se bo vršila istočasno s smučko skakalno tekmo v Bohinju.

Gospodarstvo.

Zagreb, devize: Berlin 155—150.50, Milan 1500—1535, London 1330—1342, Newyork, ček 303—303.50, Pariz 2615, Praga 580—581, Švica 5950—5985, Dunaj 4.18, Budimpešta 47—47.50, valute: dolarji 301.50—302.50, rublji 21.25, češke krome 585, napoleondori 1150, marke 154 do 160, turške lire 1200.

UTRINEK.

Vsakomur preostaja še toliko moči, da izvrši tisto, o čemer je trdno prepričan, da je izvedljivo. Goethe.

Izdajate j: Zvonim r Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Veče industrijsko podjetje na Hrvaškem

išče nekaj

ključavničarjev, strugarjev, kotlarjev in mizarjev.

Stanovanje pripravljeno. Ponudbe naj se pošljejo

Upravi »Napreja« pod št. 50.

Star papir

kupuje stalno po dobrih cenah, cele vagone kakor tudi manjše množine. Ponudbe naj se vpošlje na

Združene papirnice Vevče pri Ljubljani,

postaja Zalog.

Iščejo se:

2 železostrugarja, dobre moči,
2 strojna ključavničarja,

izurjena v svoji stroki. Neoženjeni ponudniki imajo prednost. Ponudbe je poslati pod šifro premogo, mak' na upravništvo »Napreja«.

F. BRUMAT
LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Konkurenca čene!

Manufaktura čene!

Delniška glavica
K 50,000.000.

Razerve
okroglo K 45,000.000.—

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Prodaja srečk
razredne loterije.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira vratične dobave in dovojuje vsakovrstne kredite.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

— Brzojavni naslov: Banka — **v Ljubljani.** — Telefon št 261 in 413 —

Podružnice:

v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Ptujju in Brežicah.